

Glossari Cultura audiovisual

Acceleració. _ v Càmera accelerada.
Accessoris. Conjunt d'elements que completen una escena o un decorat; en té cura l'ajudant del director artístic (v). Hi ha també els accessoris de la camera cinematogràfica, dels quals se n'encarrega l'operador en cap (v) o el seu ajudant.
Acció alterna. Forma de muntatge que presenta dues seqüències que s'alternen de manera simultània a mesura que progressa l'acció, fent-la evolucionar.
Acció continuada. Manera de fer progressar la narració cinematogràfica sense interrupcions ni salts enrera.
Acció paral·lela. Forma de muntatge que presenta de manera alterna el que esta succeint en dues o més escenes distintes dins la mateixa acció, i que o bé es complementen o bé l'una puntua l'altra.
Acetona. Dissolvent cel·lulòsic que s'usa per a enganxar fragments de pel·lícula durant el muntatge del negatiu (v Kmpalmadora).
Actor de doblatge. _ v Intèrpret de doblatge.
Actualitats. Conjunt de reportatges filmats de temàtica diversa o bé monogràfica sobre un tema recent, d'actualitat, comentat en (v) "veu en off".
Adaptar. Operació literària que consisteix a traslladar un text original (com ara un conte, una novel·la, una peça teatral) al cinema, mitjançant un guió literari adequat al llenguatge de la pantalla (v Tractament).
Ajudant de càmera. (v) Foquista.
Ajudant de direcció. Persona que assessora, amb el guió a les mans, el director realitzador, coordina l'acció dels extres, supervisa el treball dels diferents tècnics, confecciona en tot moment el desglossament (v), etcètera.
Ajudant de producció. Persona que representa durant el rodatge el cap de producció del film. Té la responsabilitat d'elaborar per l'endemà una mena d'ordre del dia (full de rodatge) en el qual s'especificaran les escenes i els plans que s'hauran de rodar, les persones que hi intervindran, els llocs on caldrà estar o anar, horaris, utillatge precís, etcètera.
Alentiment. (v) Càmera lenta.
« Amateur ». Nom donat al realitzador afeccionat, no professional, de films normalment en formats substandars. A voltes l'amateurisme és un camí per a perfeccionar la tècnica i el llenguatge del cinema, i per tant, una practica que pot conduir al professionalisme. El seu no condicionament comercial li permet d'experimentar i d'actuar amb una gran llibertat creativa, i és un món específic diferenciat totalment del professional.
Ambientació. Activitat que consisteix a crear o reconstruir una realitat que convé als interessos del rodatge mitjançant la sintonia d'elements com el vestuari, la decoració, la música, els intèrprets elegits, el maquillatge, el color confegit a l'escena, el tractament fotogràfic, etcètera.
Ampla. _ v Format de la pel·lícula.
Ampliació. Ampliar un film, o inflar-lo (en l'argot cinematogràfic), és passar d'un format de pel·lícula a un altre de més gran, operació que es realitza amb la truca (v); el procés contrari s'anomena reducció.
Anamorfosi. Efecte de compressió de la imatge. S'obté mitjançant un objectiu anamòrfic, que amb el nom d' <i>Hypergonar</i> idea el francès Henry Chrétien. A l'hora de la projecció, i interposant una altra lent, la imatge s'allarga. Aquest efecte és la base òptica del Cinemascope (v).
Angle de la camera o de presa. (v) Angulació.
Angulació. Diferència que hi ha entre el nivell de la presa i l'objecte o figura humana que es filma. Quan el nivell primer coincideix amb el centre geomètric de l'objecte o bé amb la mirada de la figura humana, aleshores l'angulació és <i>normal</i> ; si la camera és inclinada, aleshores l'angulació també ho és i el pla que s'obté és <i>inclinat</i> . Hi ha també angulacions contigües, corresponents, etcètera, segons la manera com es fa correspondre un pla amb un altre.
Animació. Creació del moviment mitjançant una sèrie d'imatges fixes preses fotograma a fotograma, les quals n'aniran reproduint les distintes fases. Aquestes imatges poden ser d'objectes, de ninots, de plastilina, de <i>collages</i> , etcètera (v) Dibuxos animats i Imatge per imatge.
Anticlímax. Moment de baix interès o emoció en l'acció del film, que segueix el desenllaç (v) a manera de complement o d'aclariment; no sol ser gaire habitual (v) Clímax).
Arc. És el focus o projector d'il·luminació més potent que es coneix; funciona fent saltar una espurna o

Glossari Cultura audiovisual

arc elèctric entre dos elèctrodes de carbó; avui, però, es tendeix a substituir-lo pels anomenats sirios (v).
Argument. Història o assumpte que tracta el film a partir d'una idea esquemàtica o general (v_ Idea). Pot ser original o bé adaptat d'una altra obra (v_ Adaptar). Sinopsi, tractament, continuïtat i guió tècnic són les quatre fases de creació d'un argument, tot i que no sempre es segueix fil per randa aquest mètode tan ortodoxa (v).
Argumentista. Persona avesada en la redacció de l'argument d'un film, tant si és original com si prové d'una obra teatral o literària.
Arquitecte-decorador. (v). Decorador en cap.
Arrossegament. Mecanisme continu o bé intermitent que permet de fer passar la pel·lícula per l'interior de la càmera o del projector (v). Creu de Malta).
Arxiu de films. Edifici o local destinat a guardar, conservar i catalogar tota mena de pel·lícules. Ha de mantenir una temperatura i un grau d'humiditat controlats i constants per a la conservació adequada de les còpies.
ASA. (v). Sensibilitat.
Asincronisme. Efecte que es produeix quan no concorden el muntatge visual i el sonor; o sia, hi ha com un desfasament entre el que veiem i el que escoltem.
«Attrezzista». Persona que té cura de l'«attrezzo» (v), de tots els detalls de la decoració de l'espai o escena dissenyats i previstos pel director artístic (v). Treballa en estreta col·laboració amb el regidor (v).
«Atrezzo». Conjunt d'instruments, estris i tota mena d'objectes que s'usen en decoració; en té cura l'«attrezzista» (v).
«Auditorium». Sala especialment equipada per a realitzar doblatges i mesclades de so (v Mescla).
Autocinema. (v). «Drive-in».
Avanç. (v). «Trailer».
«Background». Fons d'un escenari o d'un decorat (v)-
Banda d'efectes. Banda magnètica separada que ha d'anar sincronitzada amb la imatge per a l'obtenció del "màster de so", o banda completa de so o mescla final; conté només els efectes, els sorolls, etcètera.
Banda d'imatge. Zona de la pel·lícula que conté els fotogrames.
Banda de so. Zona de la pel·lícula que conté el so del film, o sia, el resultat de la mescla de les bandes separades de diàlegs, música i efectes.
Banda de so internacional. (v). «Sound-track».
«Blimp». Caixa metàl·lica amb obertures dins la qual s'instal·la la càmera de filmar amb la finalitat d'eliminar el soroll produït pel motor d'accionament; es fa servir en les filmacions amb so directe (v)-
Bobina. Disc metàl·lic cilíndric que serveix per a enrotllar la pel·lícula; aquesta operació es fa amb una bobinadora (v) Rottle i Xassís.
Bobinadora. (v). Bobina.
Bucle. Fragment de pel·lícula que cal deixar entre el rodet d'alimentació i el d'arrossegament, abans o després d'entrar en el projector; el seu nom al·ludeix a la forma del rínxol que pren la pel·lícula.
Cadència. Velocitat que duu la pel·lícula en la càmera o en el projector, normalment a 24 imatges per segon; quan es filma per a la televisió, és de 25
Camascopi. Càmera de vídeo.
Camera. Aparell de presa de vistes cinematogràfiques.
Camera accelerada. Efecte que es produeix quan es filma a una cadència inferior a la normal (24 ips). A l'hora de projectar aquest fragment, s'obté una sensació de celeritat, la qual és produïda per la cadència de filmació. Es coneix també com a camera rapida.
Camera amagada o oculta. Denominació que rep una càmera quan s'amaga als ulls dels possibles vianants i dels personatges que es volen captar, a fi que no s'adonin que se'ls està filmant.
Camera lenta. Efecte que es produeix quan es filma a una cadència superior a la normal (24 ips). Quan projectarem aquest fragment aconseguirem una sensació de lentitud, la qual és determinada per la cadència de filmació. S'anomena també camera alentida o camera alentida.

Glossari Cultura audiovisual

Càmera portàtil o de mà. Filmadora de tipus lleuger que sol emprar-se en els reportatges en viu, en els documentals que requereixen rapidesa d'acció, en els noticiaris d'actualitat, etcètera (v «Tràveling»).
Càmera ràpida. _ v Camera accelerada.
Càmera alentida. _ v Camera lenta. Camera alentida._ v Camera lenta.
Càmera síncrona. Filmadora que permet de gravar el so directe mentre es roda, o bé directament sobre la banda magnètica, o bé mitjançant un magnetòfon (v So directe).
Càmera subjectiva. v Pla subjectiu.
« Cameràman ». Terme amb que és conegut l'operador segon (v) i també l'operador de documentals i noticiaris.
Camp. Espai visual que pren la camera des del punt de vista en que es troba i segons l'angle d'enquadrament (v).
« Canya ». v Girafa.
Cap de producció. v Director de producció.
« Cast ». v Repartiment.
Cèl·lula fotoelèctrica. Vàlvula que es troba en el lector de so (v) del projector i que transforma les vibracions lluminoses provocades per la banda de so en vibracions elèctriques.
Cel·luloide. Nom que rep també la pel·lícula, el suport material cel·lulòsic sobre el qual s'estén l'emulsió sensible a la llum de gelatina de bromur que impressiona la imatge. La pel·lícula resultant s'anomena professionalment en anglès <i>safety film</i> .
« Charriot ». Suport de la camera amb tres rodes de goma que inclou un sistema de subjecció de la camera i en permet el desplaçament en <i>tràveling</i> sense vies.
Cineasta. Per extensió, professional del cinema.
Cineclub. Entitat que s'ocupa de l'estudi i difusió del cinema com a vehicle cultural.
Cinefòrum. Entitat similar a un cine club, però que s'ocupa amb més preferència de l'estudi del contingut del film.
Cinemascop. Procediment òptic que permet comprimir per anamorfosi (v) les imatges durant la presa de vistes i ampliar-les després durant la projecció (v) Todd-Ao.
Cinerama. Procediment òptic que permet rodar amb tres cameres sincronitzades i que projecta la pel·lícula amb tres projectors també sincronitzats sobre una pantalla cònca. Posteriorment hom ha emprat un únic projector, i aleshores el resultat ha millorat sensiblement, tot i que no ha reeixit en el terreny comercial (v Relleu).
Circuit. Cadena de sales de cinema que pertanyen a una mateixa empresa d'exhibició; a voltes s'anomena indistintament <i>cadena de sales</i> .
Claqueta: « Claquette ». Pissarra en que s'hi fa constar a cada moment el títol del film, el director i el número del pla, de l'escena i de la seqüència que hom vol rodar. En el cas d'una repetició, el «claquista» canviarà els números que calgui. Aquesta tasca és essencial per al muntatge, ja que totes les preses s'inicien rodant primer la <i>claquette</i> escrita i tot seguit l'escena prevista. El nom prove de <i>ilai</i> , perquè produeix aquest so, que serveix per a sincronitzar la moviola (v) una imatge impressionada amb el so que li correspon durant l'etapa del muntatge de les bandes sonores.
Clímax. Moment de més alt interès o emoció en l'acció del film, en especial de caire dramàtic o espectacular, que es crea abans del desenllaç (v) (Anticlímax).
« Close-up ». (v) Primer pla.
Color Reversal Intermediate. i CRI._
Comentari. (v). Comentarista.
Comentarista. Locutor que llegeix en veu en off el text que acompanya les imatges, bé per a explicar-les, bé per a enriquir-les amb observacions adequades (v). Narrador/a.
Comparsa. Sinònim d'extra o de figurant (v).
Complement. Film, normalment de durada curta (dibuix animat, noticiari d'actualitat, documental, cinta d'animació, etc.), que acompanya el llarg- metratge i el precedeix en l'ordre de projecció.
Complex. Diferents parts d'un parament muntades correlativament a l'estudi i que permeten de passar,

Glossari Cultura audiovisual

durant el rodatge, d'una estança a una altra dins d'una mateixa presa; constitueixen, doncs, una unitat de decorat en un plató (v).
Congelar la imatge. Procediment de laboratori que consisteix a repetir, copiant-lo, un mateix fotograma durant el temps en que la imatge és congelada a la pantalla (v) Moviment suspès).
Continuïtat. Procés d'ordenar a la sala de doblatge totes les escenes en l'ordre del desenrotllament de la història, sense realitzar encara tècnicament el muntatge definitiu. Amb aquest mot també designem el «raccord» (v), i el pas previ al guió definitiu, però posterior al tractament (v).
Contra camp. Espai visual simètric al camp (v), o sia, el camp contrari, l'invers; és sinònim de <i>contraplà</i> .
Contrallum. Efecte que es produeix quan la camera filma tenint de cara els focus de llum._ _
Contrapicat. Angulació que s'obté quan la camera filma des de baix cap a dalt, i s'engrandeix l'objecte o la figura humana que pren; llavors es parla també d'un <i>pla em/atic</i> (v_ Vista de cuc).
Contraplà. Sinònim de_ contra camp (v)._
Contrareserva. v_ Reserva. Contratipus. Pel·lícula negativa que s'obté mitjançant el contacte amb una còpia positiva; o sia, un doble del negatiu, usat en el talonatge (i), per a treure còpies positives, etcètera CRI, Internegatiu i Lavender).
Còpia. Positiu del negatiu d'una pel·lícula o del seu contratipus.
Còpia estàndard. Còpia completa i correcta obtinguda a partir del copiò i muntat definitivament. És la còpia que s'utilitza en la projecció pública (v) estàndard.
Còpia de treball. Primera còpia sense talonar que es fa servir per al muntatge i la sonorització definitius; s'obté del copiò una volta muntat (v) Talonatge.
Còpia zero. És la primera còpia estàndard obtinguda en el laboratori, en la qual s'hi fan les modificacions i correccions de talonatge (v)._
Copidora, i Positivadora.
Copió. Primera pel·lícula positiva que s'obté després del revelat del negatiu i que es fa servir en el muntatge, com a referència per a l'ordenació dels plans que interessin; s'anomenen en anglès «rushes» «l'ake».
Copió muntat. Sinònim de còpia de treball (v).
Coproducció. Forma de produir un film unint els interessos econòmics i a voltes artístics de més d'una empresa, normalment per a fer-lo circular per diversos països.
Coreògraf. Professional de la coreografia, responsable d'aquest art, molt especialment en els films musicals, fins al punt de rodar ell mateix les seqüències que ha ideat i dissenyat totalment.
Cortina o_ Cortineta. Efecte òptic que es realitza químicament en el laboratori i que permet de substituir de manera gradual una imatge per una altra, en direcció longitudinal, diagonal o transversal.
Crèdits. Títol del film, dels noms dels intèrprets, dels tècnics, etcètera, que solen aparèixer o bé al principi o bé al final de la projecció (v) Genèric.
Creu de Malta. Mecanisme del projector que deté la imatge davant l'objectiu quan l'obturador l'oculta (v) Arrossegament.
CRI. Pel·lícula negativa que s'obté directament per copiat (contacte) d'un altre negatiu. Es tracta del procediment modern d'obtenció de contratipus (v); el seu nom són les sigles de «Color Reversal Intermediate».
Cronofotografia. Art d'obtenir fotografies correlatives de persones, animals o objectes en moviment, captant així les distintes fases i veient-los, per tant, descompostos.
Cua. Resta d'una pel·lícula verge que s'utilitza per a carregues fotogràfiques, inservible per a rodar. També s'anomena així qualsevol tros de pel·lícula velada que serveix per a col·locar al principi o al final d'un film a l'hora de posar-lo al projector, a la muntadora, a la moviola, etcètera. Per a la projecció, sol dur gravades veus o música (v Descart i «Take»).
Curtmetratge. Film que dura menys de 30 minuts.
Decorador en cap. (v) Director artístic.
Decorat. Escenari (v) real o artificial en el qual té lloc una acció de la història (v «Background»). «Découpage». Veu francesa equivalent a desglossament i a planificació (v).

Glossari Cultura audiovisual

<p>Descart. Fragment de pel·lícula que d'antuvi no s'utilitza en el muntatge i que es conserva degudament assenyalat per a futurs usos o bé definitiva-ment arxivat; a voltes es fa servir com a cua (v).</p>
<p>Desenfocament. Manca de nitidesa o de definició de la imatge que es produeix per defectes d'enfocament, tant del projector com de la camera; en el primer cas es pot corregir, en el segon pot interpretar-se com un efecte estètic o bé s'utilitza per a fer desaparèixer un pla i donar pas a un altre.</p>
<p>Desenllaç. Moment de l'argument cinematogràfic que conduirà ben aviat al final de la història que es vol narrar; el desenllaç posa en ordre les distintes peces que han intervingut fins aleshores i prepara, doncs, el final (v) Clímax i Anticlímax).</p>
<p>Desenquadrament. Efecte que es produeix quan la imatge del fotograma queda descentrada i, per tant, n'apareix només una part, normalment a causa de defectes en la perforació o en la marxa del projector. També es pot produir durant la filmació de forma voluntària per raons estètiques o involuntària per enroscament de la pel·lícula.</p>
<p>Desglossament. Relació detallada de tot el que necessita el rodatge de cadascun dels plans; en té cura l'ajudant de direcció (v). En francès es parla de «découpage».</p>
<p>Diafragma. Dispositiu mecànic integrat a l'interior de cada objectiu i que, accionat mitjançant una anella exterior, permet de regular el pas de la llum. És obert, quan les condicions d'il·luminació són precàries i és tancat, quan milloren; s'anomena també iris.</p>
<p>Diàlegs. Frases i expressions que pronuncien els intèrprets al llarg de la narració i que constitueixen una de les parts importants del guió literari (v) Dialogista.</p>
<p>Dialogista. Persona avesada en la redacció d'uns diàlegs que s'adiguin amb el guió literari. El treball del dialogista es perllonga sovint fins al muntatge i fins i tot al doblatge._</p>
<p>Dibuixos animats. Creació del moviment mitjançant una sèrie de dibuixos que es fotografien l'un després de l'altre i que reproduiran les distintes fases del moviment (v) Animació, Imatge per imatge i Truca.</p>
<p>DIN. (v) Sensibilitat.</p>
<p>Director. Responsable últim de la realització del film; dirigeix els intèrprets, té cura de tots els aspectes estètics i escenogràfics, controla l'equip tècnic, vetlla per l'estil i la unitat narrativa del film, el signa, etcètera. És sinònim de realitzador.</p>
<p>Director d'actors. Persona especialitzada en la direcció d'intèrprets, que sol assessorar en aquest camp el director o realitzador, que assaja els papers, els moviments en el propi escenari, etcètera. No tots els directors o realitzadors dominen amb eficàcia i solvència sobrerament l'art de fer moure els intèrprets, d'extreure'ls el millor de les seves possibilitats d'acord amb els personatges que han d'encarnar, etcètera; per això és convenient que siguin assistits per un director d'actors.</p>
<p>Director artístic. També conegut com a <i>arquitecte-decorador</i> o <i>decorador en cap</i>, és la persona encarregada de dissenyar els decorats i llur construcció, d'ambientar l'escena, de recrear un determinat clima, etcètera. Al seu servei té en primer lloc l'<i>attrezzista</i> i després el regidor (v).</p>
<p>Director de doblatge. Persona encarregada de coordinar el doblatge d'un film i de dirigir els dobladors o intèrprets de doblatge (v) que presten les veus.</p>
<p>Director de fotografia. Conegut també com a <i>il·luminador</i> o <i>operador en cap</i>, és la persona que té cura del treball de la camera i del conjunt de la il·luminació. Crea l'ambientació i el clima mitjançant l'ús expressiu de les llums. No sols és el responsable de la qualitat visual del film, sinó que també vetlla per i ordena els distintes processos que es realitzen en el laboratori, controlant tots els treballs que s'hi fan, com ara el talonatge (v) i els valors cromàtics de la pel·lícula d'acord amb el director. A les seves ordres hi ha l'operador segon, els electricistes i el/la foto-fixa._</p>
<p>Director de producció. Anomenat també <i>cap de producció</i>, és la persona que vetlla per l'administració de la realització d'un film. Ha d'ajustar les despeses al pressupost previst, però alhora ha de dotar de mitjans idonis i suficients l'equip de rodatge per tal d'obtenir el resultat proposat._</p>
<p>Director de la segona unitat. En els films de pressupost alt i de producció complexa és la persona encarregada de dirigir les escenes de masses, que requereixen un desplegament tècnic considerable, sempre, però, esta la supervisió del realitzador.</p>
<p>Dissolvença. Acció d'esvair gradualment una escena, la qual cosa indica el pas del temps d'una escena a una altra, en passar d'un pla a un altre; sinònim "fosa encadenada" (v).</p>
<p>Distància focal. És la que existeix entre el centre òptic de l'objectiu i la imatge impressionada a la pel·lícula quan l'enfocament (el subjecte) és reglat (situat) a l'infinit. A major distància focal, menor camp</p>

Glossari Cultura audiovisual

visual i un engrandiment dels objectes, o sia. que va d'un teleobjectiu a un gran angular (i).
Distorsió. Tipus d'aberració de la imatge que es produeix quan s'empra un objectiu anastigmàtic, i que origina una imatge deformada no axial del subjecte._
Distribuïdor. Persona que s'ocupa de promoure i de difondre comercialment els films; és l'intermediari entre el productor i l'exhibidor, i a vegades intervé també en els seus interessos, en les seves inversions o en el seu negoci._
Doblatge. Acció d'enregistrar els diàlegs traduïts a una llengua distinta de l'original del film. Doble. (v) Especialista.
Doble exposició. Trucatge cinematogràfic que consisteix a fer passar dues vegades el negatiu per l'objectiu, prèvia col·locació de reserves (v) en zones oposades cada vegada; l'operació també es pot realitzar en el laboratori (v_ Sobreimpressió).
Doble de llums. Persona que substitueix l'interpret en una escena només durant la preparació de la camera, dels moviments, de la il·luminació, etcètera (v Especialista).
« Dolly ». Grua de dimensions reduïdes i, per tant, de cost menor i maneig més senzill que una de normal (v_ Grua).
« Drive-in ». Auto cinema, o sigui, cinema a l'aire lliure, dotat d'una pantalla enorme i d'un sistema d'escolta individual, instal·lat tot plegat en un gran aparcament de vehicles._
Duplicat. Còpia obtinguda per contratipus (v). El <i>negatiu duplicat</i> és la pel·lícula verge d'emulsió especial emprada en les operacions de contratipus per inversió (v) Lavender).
Efectes especials. Conjunt de procediments emprats de cara a la consecució d'una sèrie d'impressions, il·lusions o sensacions que són difícils d'obtenir en la realitat, o que són totalment irreals. Entre els més coneguts cal citar els efectes_ meteorològics i els sons (i), tot i que la varietat és força variada pel fet de combinar-se entre ells, d'afegir-s'hi efectes cromàtics, òptics, màquines i maquetes d'estudis, trucatges d'estudi sofisticats, etcètera.
Efectes meteorològics. Trucatges que es preparen de cara a simular tempestes de vent o marítimes, de pluja o de neu, boira, etcètera.
Efectes sonors. Sons i sorolls produïts artificialment, o bé extrets de la pròpia vida real, que volen crear o recrear la realitat que es mostra.
Eix de l'acció. Línia imaginària al llarg de la qual es desenvolupa l'acció dels personatges en l'espai. Aquest eix és determinat, en les accions estàtiques, per la direcció de les mirades dels personatges._
Eix òptic. Línia imaginària que uneix el centre de l'enquadrament amb el centre de l'objectiu de la camera (i Salt d'eix)._
Electric o_ Electricista. Persona encarregada del manteniment i control dels projectors de llum, de solucionar tots els problemes que poden sorgir en el camp elèctric tant en l'estudi com en un exterior._
El·lipsi. Espai, o també temps, que veiem simple- ment suggerits, sense que es mostri de forma clara, evident, nítida. És com una mena de salt que l'espectador percep i entén, que fa avançar la narració, però que no cal mostrar; és un signe de puntuació suggerit._
Emmascarament. Un personatge provoca una mena de fosa en negre en col·locar-se davant l'objectiu de la càmera. L'obertura es realitza apartant-se de la càmera el mateix personatge o un altre.
Empalmadora. Aparell que permet d'enganxar o d'empalmar fragments de pel·lícula. Els empalmaments es fan amb acetona (v) o bé amb cinta adhesiva._
Emplaçament. Situació de la camera: punt de vista o angulació que adopta a l'hora de captar una escena._ Emulsió. Composició química que constitueix la gelatina (i) que hi ha en una de les dues cares de la pel·lícula de cel·luloide (v), sensible a tota la gamma de colors de la llum._
Encadenat. Pas d'un pla a un altre mitjançant una sèrie de fotogrames entremetjats en els quals les imatges es superposen, així, mentre unes desapareixen, sorgeixen les altres fins a la fixació definitiva del pla nou (v) Dissolvença.
Enfocament. Operació que consisteix a posar correctament l'objectiu de la camera o del projector per tal d'obtenir una imatge ben nítida, en la pel·lícula o en la pantalla._
Enginyer de so. Persona encarregada de controlar la banda sonora (diàlegs, sorolls, músiques) durant el rodatge, de tal manera que sincronitzi amb les imatges durant el procés de muntatge de la pel·lícula._
Enllaçament. (v) «Raccord».

Glossari Cultura audiovisual

<p>Enquadrament. Espai que ocupen a la pantalla els raigs de llum que emet el projector, un espai que prèviament ha estat elegit i definit pel director de fotografia amb el vist i plau del director o realitzador del film. L'enquadrament s'aconsegueix mitjançant el visor (v) a través de l'objectiu de la camera, que capta aquell espai de la realitat que es vol prendre i que posteriorment projectarem (v_ Profunditat de camp).</p>
<p>Episodi. v «Sketch».</p>
<p>Equip artístic. Conjunt d'intèrprets que encarnen els diferents personatges que intervenen en la historia del film.</p>
<p>Equip tècnic. Conjunt de tècnics dirigits pel realitzador abans, durant i després del rodatge del film en les diverses tasques, que van des del guió, producció, fotografia, decoració, so, maquillatge, vestuari, muntatge, etcètera._</p>
<p>Escalaleta. Primera fase en l'elaboració d'un argument cinematogràfic; es coneix normalment per sinopsi (v).</p>
<p>Escena. Seguit de plans que formen part d'una mateixa acció o també ambient dins d'un espai i d'un temps concrets (v) Seqüència.</p>
<p>Escenari. Conjunt d'elements que confegeixen el decorat (v) i, també, espai on té lloc l'acció cinematogràfica, o bé en un plató o en un estudi, o bé en un exterior natural (v) «Background».</p>
<p>Escenografia. Art de dissenyar, construir i muntar els decorats que són necessaris en el rodatge d'una escena._</p>
<p>Escombrada. Pas d'un pla a un altre mitjançant una imatge intermèdia quasi difosa, que resulta d'un moviment rapidíssim i sec de la camera, de tipus panoràmic (v) Panoràmica.</p>
<p>Escorç. Efecte que es produeix quan un objecte o una figura humana és presa en un gran primer pla i, per tant, queda desfigurada a causa de l'enquadrament (v).</p>
<p>Espai cinematogràfic. És el determinat pel camp que pren l'enquadrament de la camera de presa._</p>
<p>Especialista. Persona encarregada de doblar físicament els intèrprets a l'hora dels assajos (v) Doble de llums) o del rodatge d'escenes arriscades o de difícil execució. En general s'anomena també <i>doble</i>.</p>
<p>Estàndard. Nom de la pel·lícula positivada que conté ja les bandes sonora i d'imatges sincronitzades a punt d'explotació comercial (v) Còpia estàndard i Subestàndard).</p>
<p>Estudi. Espai construït a base de decorats per al rodatge d'un film; un estudi gran conté diferents_ platós (v), així com tots els serveis complementaris necessaris (efectes especials, grues, <i>tràvelings</i>, il·luminació, càmeres, etc.) i d'altres, com per exemple camerinos, restaurant, bar, etcètera._</p>
<p>Exhibidor. Persona que es dedica a projectar públicament i comercial en les sales de cinema films en període d'explotació legal.</p>
<p>Exposició. Temps durant el qual l'acció de la llum actua sobre la pel·lícula cinematogràfica per a impressionar-la._</p>
<p>Exterior. Lloc a l'aire lliure, fora de l'estudi, habilitat per rodar-hi una_ escena (v). A vegades pot ser un_ interior (v) simulat com a exterior._</p>
<p>Extra. Persona que actua només de comparsa en una escena de masses, pel carrer, etcètera. Si ha de dir algunes paraules, aleshores se'l denomina <i>extra amb frase</i>.</p>
<p>Figurant. Sinònim d'extra o de comparsa (v). Film. Sinònim d'obra cinematogràfica, el producte acabat que s'exhibeix.</p>
<p>Filmar. Acció d'enregistrar imatges durant el rodatge d'un film, tant en un estudi preparat com en exteriors.</p>
<p>«Filmet»._ v «Spot».</p>
<p>Filtre. Placa de material transparent (vidre, gelatina, plàstic) que es col·loca davant dels objectius de la càmera, dels projectors d'il·luminació i d'altres fonts lluminoses per modificar-ne el cromatisme.</p>
<p>Filtre de camera. Qualsevol filtre que es col·loca davant l'objectiu de la camera.</p>
<p>Filtre de gelatina. Filtre la naturalesa del qual és gelatina colorada.</p>
<p>Filtre de llums. Qualsevol filtre que es col·loca sobre les fonts lluminoses. Filtre de vidre. Filtre la matèria prima del qual és vidre. Si es tracta de filtres de color, aleshores hi ha els colorats a la massa, o sigui, amb vidre de color, i els constituïts per una placa colorada premsada entre dos vidres transparents.</p>

Glossari Cultura audiovisual

Finestra o Finestreta. Dispositiu que es troba darrera l'objectiu i davant de la pel·lícula. Serveix per a limitar el raig lluminós a les dimensions del fotograma.
« Flash ». Pla de duració brevíssima que mostra només un detall característic i que pretén de reforçar un efecte expressiu.
« Flash-forward ». Salt endavant en el temps, que avança aspectes de la narració i que es realitza introduint plans adequats que corresponen a una acció futura.
« Flou ». Efecte que s'obté aplicant una lent adequada davant de l'objectiu, per produir una imatge vaporosa, difosa, emboirada._
Focus. Sinònim de làmpada (v). Indica també la _distància focal (v); així es parla de «posar a focus», «no té focus», «és a focus»... per donar a entendre la nitidesa de la imatge._
Foquista. S'anomena també <i>ajudant de camera</i> . Tècnic encarregat de vetllar per _l'enfocament (v) de la camera, sobretot durant els desplaçaments, de tot el manteniment i bon funcionament i dels accessoris. Esta a les ordres del _director de fotografia o bé de _l'operador segon (v)._
Fora de camp. Acció o diàleg que té lloc fora del camp visual de la camera._
Forçat. Procediment de laboratori que consisteix a allargar més en lla del temps normal el revelat del negatiu, i sembla com si s'hagués augmentat la seva sensibilitat.
Format de la pantalla. Proporció que existeix entre l'amplada i l'alçada de la pantalla. El normal és de 1,33:1 ; el panoràmic és de 1,66:1; el CinemaScope és 2,35: 1 ; el de TV 4:3 o 16:9.
Format de la pel·lícula. Dimensions en mil·límetres de la pel·lícula: 70, 35 (estàndard), 16, 9,5, 8-8 i 8 (subestàndards), que són els més coneguts, tot i que alguns ja no es fan servir.
Fosa en blanc. Pla que es va fent cada vegada més blanc, fins que a la pantalla es fa el blanc total; és el contrari de la fosa en negre (v) i s'anomena també <i>obrir en negre</i> .
Fosa encadenada. Pla que es va substituint progressivament per un altre pla mitjançant una sèrie d'imatges intermèdies que es superposen fins a la fixació de la nova imatge.
Fosa en negre. Pla que es va fent cada vegada més fosc, fins que a la pantalla es fa el negre total; s'anomena també <i>tancar en negre</i> i és el contrari de la fosa en blanc (v).
Fotofixa. Persona encarregada de prendre, durant el rodatge, fotografies que serviran posteriorment d'imatges publicitàries a l'hora del llançament del film. També són referències puntuals i importants per a les escenes que s'hauran de rodar després; en aquesta tasca concreta treballa en estreta col·laboració amb l'escript (v).
Fotogènia. Qualitat dels intèrprets que els distingeix i els fa útils per a determinats papers en el cinema.
Fotograma. Cadascun dels quadres fotogràfics d'una pel·lícula; cada fotograma correspon a una obertura i a un tancament de la camera (v Obturador i Quadre de la imatge).
Fotograma a fotograma. v Imatge per imatge.
Fotòmetre. Aparell que mesura la intensitat de la llum i que dóna l'obertura necessària del diafragma per a cada presa. Durant el rodatge el fa funcionar directament el director de fotografia. Fresnel. v Projector de Fresnel.
Full de rodatge. v Ajudant de producció.
« Gag ». Efecte còmic inesperat en els films còmics i també en algunes comèdies (v) «Slapstick»).
« Gagman ». Persona especialitzada en la creació de <i>gags</i> .
Gelatina. En realitat, filtre de gelatina (v).
Genèric. Conjunt de crèdits (v).
Girafa. Suport allargat a l'extrem del qual s'hi penja un micròfon per captar directament tots els sons que es produeixin durant el rodatge; s'ha de procurar que no aparegui en el camp de la imatge; en té cura el «girafista». En castellà es parla de " <i>caña</i> ".
Gra. Textura aparent de tota pel·lícula que en la projecció a la pantalla queda ampliada i apareix en forma de punts diferenciats. Segons la pel·lícula emprada aquesta textura és més o menys perceptible.
Gran angular. Tipus d'objectiu que distorsiona l'espai, creant un camp ampli equivalent a un angle de més de 60°. La distància focal (v) reduïda i, per tant, empetiteix els objectes que hi ha a primera instància.
Gran pla general. És el que mostra un paisatge o un gran decorat on les figures humanes i els objectes no

Glossari Cultura audiovisual

tenen pràcticament cap relleu i esdevenen quasi insignificants, perquè és bàsicament un pla descriptiu de l'escenari on es desenvolupa l'acció.
Gran primer pla. v Primaríssim pla.
Grua. Aparell que es desplaça i que disposa d'un braç o plataforma mòbil damunt la qual es situa la camera. Aquest dispositiu permet de realitzar tota mena de moviments lineals i combinats, tant a dins com a fora de l'estudi (v «Dolly»).
Guió literari. Narració argumental del film que conté els personatges, els decorats, l'ambientació, el vestuari, etcètera, així com els diàlegs i la veu en off (v) que sentirem durant la projecció (v Dialogista).
Guió tècnic. Específic sobre el paper d'allò que s'ha de veure i que s'ha d'escoltar durant la projecció del film, i en el mateix ordre en que apareixerà a la pantalla: aspectes de la il·luminació, posició de la camera en cada moment, moviments, evolució dels intèrprets en l'escenari artificial o bé en els exteriors, detalls d'ambient, de decoració, de la música que cal gravar en cada presa, dels sorolls i efectes que s'hi han d'incorporar, els diàlegs, etcètera. Es presenta en dues columnes; la de l'esquerra és per a la imatge i la de la dreta per al so.
Guió il·lustrat. És un guió constituït per vinyetes il·lustratives dels plans principals d'un audiovisual, cadascuna de les quals va acompanyada generalment del text dels diàlegs o de la veu en off i d'altres anotacions tècniques relatives als efectes sonors o visuals.
Guionista. Persona que redacta el guió del film (v) Adaptar.
Idea. Punt de partença per a elaborar l'argument d'un film (v) Sinopsi.
Il·luminació. Quantitat de llum que necessita un escenari, un objecte o una figura humana per tal que quedi correctament impressionada a la pel·lícula verge.
Il·luminador. Sinònim de director de fotografia (v).
Imatge per imatge. Procediment de filmació emprat en el cinema d'animació i de dibuixos animats (v), conegut també per <i>pas de maneta</i> o bé <i>fotograma a fotograma</i> , que consisteix a impressionar objectes o dibuixos l'un darrere l'altre, creant així les diferents fases del moviment.
Impressora òptica. Aparell que permet de reduir formats, realitzar efectes especials, trucatges, etcètera, mitjançant unes lents, i fotografiar sobre una pel·lícula verge les imatges d'una altra (v Truca).
Inflar. v Ampliació.
Insert. Pla que s'intercala enmig d'altres dos per destacar un detall, descriure un aspecte, etcètera (v Pla «master»).
Interior. Lloc ambientat i decorat on s'ha de rodar una escena, que pot al·ludir a un exterior (v), però que normalment es desenvolupa dins d'un espai tancat.
« Interlock ». Denominació que rep la projecció simultània i per separat de les dues bandes d'imatge i de so i que es fa servir sobretot en el doblatge (v).
Internegatiu. Pel·lícula utilitzada per a obtenir el contratiu (v) en els films en color en lloc de la «lavender» (v), que es fa servir en els en blanc i negre.
Intèrpret de doblatge. Persona que posa la veu al servei d'altres que o bé parlen en un idioma que no és el del lloc on s'explotarà el film. o bé tenen una veu poc adient; és dirigida pel director de doblatge (v). És més conegut com a <i>actor de doblatge</i> .
Intèrpret principal. Persona que assumeix un dels papers més importants de la història sense ésser-ne el protagonista.
Intèrpret de repartiment. Persona que només apareix una o dues vegades durant la història.
Interpretació. Art d'interpretar o de representar personatges d'un film.
Intertítols. Rètols (textos explicatius, dades i llocs, diàlegs) que constitueixen fotogrames independents i que s'intercalen entre les imatges. Emprats en especial en el cinema mut i alguna vegada també en el sonor.
Inversió dels moviments. Efecte que s'obté en fer retrocedir la pel·lícula en la càmera durant la filmació, de tal manera que en la projecció l'escena comença pel final i acaba amb l'inici; es pot realitzar igualment en el laboratori.
Iris. (v) Diafragma.
Jingle. Anunci cantat que parla del producte. Els jingles es van popularitzar durant dècades en les quals la ràdio era el principal mitjà de comunicació. És l'antecedent de l'actual format musical.

Glossari Cultura audiovisual

<p>Jingle també pot ser una cançó publicitària que es creava per a la ràdio. Contenen el nom de l'anunciant o dels seus productes que eren els protagonistes de la cançó, de manera que la seva capacitat per aconseguir que la marca sigui recordada és realment elevada.</p>
<p>Kelvin. (v) Temperatura de color.</p>
<p>Laboratori. Lloc on es realitza tot el procés de tiratge i revelat del negatiu i del positiu, així com la resta dels tractaments químics que requereix tota la pel·lícula. També s'hi fan els trucatges, com ara els encadenats, les foses, la pantalla partida, les sobreimpressions, etcètera.</p>
<p>Làmpada. Aparell que il·lumina un escenari durant la filmació; s'anomena també <i>reflector</i> o <i>focus</i> (v) Projector.</p>
<p>«Lavender». Còpia positiva tirada damunt d'una pel·lícula lavanda, que permet rebaixar els contrastos i obtenir nous negatius, duplicats, contratipus (v).</p>
<p>Lector de so. Element reproductor del so del projector (v) Cel·lula fotoelèctrica.</p>
<p>Lent. Sinònim d'objectiu (v).</p>
<p>Llançament. Conjunt d'activitats publicitàries que menen a donar a conèixer públicament un film, les característiques més sobresortints, etcètera.</p>
<p>Llarg metratge. Film que dura més de 60 minuts. Llum d'ambient. S'usa per a il·luminar un decorat totalment uniforme i sense contrastos, amb la finalitat de crear l'ambient requerit (v «Spot»).</p>
<p>Llum artificial. És la que proporciona una instal·lació de làmpades i de projectors. Si no produeix cap tipus d'ombra, tenim una <i>llum difosa</i>; si produeix ombres en els objectes o en les figures humanes, creant contrastos, aleshores tenim una <i>llum directa</i>.</p>
<p>Llum natural (o solar o de dia). És la proporcionada pel Sol durant el dia.</p>
<p>Lluminositat. Potència lluminosa referida a l'objecte o a la figura humana il·luminada.</p>
<p>Localització. Elecció prèvia al rodatge d'un film dels exteriors més adients a l'ambient que requereix l'escena que s'ha de filmar. També és l'espai físic elegit per servir d'escenari natural en determinats plans o seqüències.</p>
<p>Magnètic. Tipus de so que s'obté quan s'emulsiona la pista o la banda sonora amb una mescla de ferro i de cianur; té l'avantatge que els sons gravats poden ser esborrats si no resulten adients i tornar a ser impresos novament.</p>
<p>Magnetoscopi. Aparell per a gravar el senyal vídeo d'una manera semblant al de la gravació del so en un magnetòfon. La gravació es realitza en una cinta magnètica (<i>video-tape</i>), en el centre de la qual s'hi grava la imatge i en els laterals el so.</p>
<p>Maneta. Accessori de la camera que serveix per a posar-la en moviment; tot i que avui ha estat substituïda pel motor elèctric o per altres sistemes, encara s'usa a l'hora de realitzar certs efectes (v Pas de maneta).</p>
<p>Maqueta. Reproducció a escala reduïda d'escenaris, decorats, edificis, vehicles, objectes, etcètera. Molt utilitzada per a realitzar trucatges i, en especial, en films de ciència-ficció, de fantasia, de catàstrofes.</p>
<p>Maquillador/a. Persona que té cura de la caracterització epidèrmica (cara, mans) dels intèrprets, de tal manera que s'adiguin el millor possible als personatges que han d'encarnar. Treballa en estreta col·laboració amb perruqueria i manicura.</p>
<p>Maquinista. Persona encarregada de muntar i utilitzar la maquinaria auxiliar emprada durant la filmació, com ara grues, <i>travellings</i>, <i>charriots</i>, etcetera.</p>
<p>«Master». Presa de referència que es fa a l'inici del rodatge d'una escena; també s'anomena així el positiu especial que serveix per al tiratge de còpies (v Positiu i Tiratge).</p>
<p>«Master de so». Banda de so original d'un film gravada sobre la pel·lícula magnètica (v) Magnètic.</p>
<p>Meritori. Persona que s'inicia com a tècnic des dels nivells d'ajudantia o d'assistència en cadascuna de les tasques que requereix qualsevol fase de la producció d'un film (rodatge, laboratori). A mesura que avança en la practica, es va capacitant per a assumir funcions cada vegada més responsables fins a arribar a la titularitat.</p>
<p>Mescla. Procés que té lloc en un estudi de so i que consisteix a gravar plegades, en una sola pista sonora, totes les gravacions aïllades que s'han fet durant el procés de sonorització: músiques, sorolls, dialectes, etcetera. Aquesta operació es realitza a la <i>taula de mescles</i> amb un ajustador de les distintes bandes sonores fins a l'obtenció d'una de definitiva (v) Mixatge i Muntatge.</p>

Glossari Cultura audiovisual

Metratge. Longitud de la pel·lícula en metres, l'equivalència dels quals en minuts classifica els films en curt-metratge, mig-metratge i llarg-metratge (v).
Mig-metratge. Film que dura entre 30 i 60 minuts.
Minibrut. Terme que designa el quadre de llums dotat d'una sèrie de sis o de nou làmpades de quars ocupades; sol utilitzar-se per a il·luminacions ambientals.
« Mixage ». Equivalent a mescla (v).
Moviment accelerat. _ v Camera accelerada.
Moviment alentit. _ v Camera lenta.
Moviment de balanceig. És l'obtingut quan la camera es mou de dreta a esquerra i d'esquerra a dreta sense aturar-se.
Moviment invertit. És l'efecte que es produeix quan es projecten els fotogrames en l'ordre invers al que foren filmats.
Moviment òptic. (v) Zoom.
Moviment ralentit. (v) Camera lenta.
Moviment suspès. Fixació de la imatge a la pantalla sense aturar la projecció (v Congelar la imatge).
Moviola. Aparell provist d'una pantalleta que permet veure la pel·lícula anant endavant i endarrera a la velocitat desitjada, fent-la avançar fotograma a fotograma. Serveix principalment de taula de muntatge (v) per preparar la copia de treball i el copió muntat (v), per muntar les distintes bandes de so sincronitzades amb la copia de treball.
Muntatge. Procés d'escollir, ordenar i empalmar tots els plans rodats segons una idea prèvia i un ritme determinat. El muntatge sonor s'anomena mescla (v), el qual, acoblat al de les imatges, constituirà el film definitiu; l'encarregat de tota aquesta tasca és el muntador_ (v Moviola i Taula de muntatge).
Nadir. Punt de vista que enfoca des de els peus cap a la part superior del personatge.
Narrador/a. Actor o actriu que a manera de locutor o locutora llegeix el text o el comentari que acompanya i completa les imatges (v Comentarista).
Negatiu. Pel·lícula verge sense impressionar, o bé impressionada durant el rodatge, de la qual s'obté el positiu (v) i les còpies que calguin mitjançant el tiratge (v). El negatiu de so és l'òptic de la banda sonora; el negatiu d'imatge és el que només conté les imatges (v) Duplicat.
Nit americana. Pla o escena a ple dia; però el tancament de l'obertura del diafragma i l'ús de filtres adequats donen l'aparença que l'acció transcorre a la llum de la lluna.
Noticiari d'actualitats. v Actualitats.
Objectiu. Lent o sèrie combinada de lents que equipen una camera i que permeten la filmació; té la funció de captar la realitat i de projectar-la d'una manera nítida sobre la superfície del negatiu. N'hi ha de diverses característiques segons les funcions, i segons si la distància focal és variable o no (v «Transfocador», «zoom», «pancinor», teleobjectiu, gran angular, normal, etc.).
Obrir en negre. v Fosa en blanc.
Obturador. Dispositiu que permet d'obrir l'objectiu quan es vol impressionar la pel·lícula, i de tancar-lo en cas contrari; si és regulable (obturador variable) permet de variar lliurement el temps d'exposició de la imatge (v) Fotograma.
« Off ». (v) Veu en off.
Operador en cap. (v) Director de fotografia i «Steadycam».
Operado segon. Tècnic responsable del maneig de la camera, sota el control directe del director de fotografia i de les indicacions del realitzador. A vegades és ajudat pel focuista (v) i a vegades el mateix_ director de fotografia (v) exerceix les funcions de l'operador segon, normalment en produccions que compten amb un equip tècnic reduït per raons econòmiques o bé derivades del propi rodatge. En l'argot professional es coneix també amb el mot angles de «cameràman» (v).
Optic. Tipus de so obtingut gracies a les oscil·lacions lluminoses que es projecten sobre una_ cel lula fotoelèctrica.
« Pancinor ». Objectiu de distància focal variable (v) «Zoom» i «Transfocador».
Panoràmica. Moviment de rotació de la camera. Si es mou d'esquerra a dreta o al revés, tenim una

Glossari Cultura audiovisual

<p><i>panoràmica horitzontal</i>; si es mou de dalt a baix o al revés, aleshores tenim una <i>panoràmica vertical</i>. Sera <i>obliqua</i> si la panoràmica és una combinació d'aquestes dues, i <i>circular</i> si la panoràmica horitzontal o vertical dóna un gir complet (v_ Escombrada).</p>
<p>Pantalla. Superfície blanca damunt la qual es projecten imatges; n'hi ha de diferents textures i formats (normal, panoràmica). També designem amb aquest mot aquelles superfícies que serveixen per a matisar la llum dels reflectors o bé per a dirigir-la a zones concretes de l'escena._</p>
<p>Pas. (v) Format de la pel·lícula.</p>
<p>Pas de maneta. v_ Imatge per imatge i Maneta.</p>
<p>Passarel·les. Bastides que es col·loquen en l'espai que queda entre l'alçada màxima del decorat i el sostre del plató; s'hi munten reflectors o focus lluminosos._ Pel·lícula._ v_ Cel luloide i Film.</p>
<p>Perforació. Forats que es troben als costats de la pel·lícula i que encaixen amb les dents de la camera filmadora o del projector, produït-se així l'arrossegament de la pel·lícula (v).</p>
<p>Persistència retiniana. Fenomen fisiològic segons el qual l'ull humà reté les imatges durant una fracció de temps, i que permet de percebre'n el moviment com si fossin imatges immobils. Aquesta facultat varia segons la intensitat de llum que impressiona la retina.</p>
<p>Picat. Angulació obtinguda quan la camera filma de dalt a baix, i que fa que l'objecte o la figura humana presa s'empetiteixin; llavors es parla també d'un <i>pla picat</i>_ (v Vista d'ocell).</p>
<p>Pista. Zona situada a l'esquerra de la pel·lícula, entre les perforacions (v) i els fotogrames, damunt la qual s'hi grava la banda sonora (òptica o magnètica) (v Banda).</p>
<p>Pla. Conjunt d'imatges que constitueixen una mateixa presa; és, doncs, la unitat de presa (v). N'hi ha de diferents tipus segons l'angulació de la camera filmadora (v) «Flash»).</p>
<p>Pla americà. És el que mostra la figura humana des dels genolls en amunt.</p>
<p>Pla de conjunt. (v) Pla general.</p>
<p>Pla de detall. (v) Primeríssim pla.</p>
<p>Pla emfàtic. (v) Contrapicat.</p>
<p>Pla general. És el que mostra les figures i els objectes d'una manera total, incloent-hi l'escena on es troben. S'anomena també <i>pla sencer</i> o <i>pla de conjunt</i>.</p>
<p>Pla inclinat. S'obté quan la posició de la camera no és vertical.</p>
<p>Pla «màster». Seqüència que es roda en un sol pla per presentar la continuïtat d'una acció i que serà enriquida amb inserits (v).</p>
<p>Pla mig. És el que mostra la figura humana, tallada per la cintura (pla mig llarg) o bé a l'alçada del pit (<i>pla mig curt</i>).</p>
<p>Pla picat. v Picat.</p>
<p>Pla de rodatge. Projecte diari del treball que s'ha de realitzar durant el rodatge del film, incloent-hi el personal que hi haurà d'intervenir, etcètera.</p>
<p>Pla sencer._ v Pla general. Pla-seqüència. Seqüència que es roda en un sol pla, en una única presa, sense cap tipus de muntatge, directament i sense interrupció, i per això conserva les unitats espacial i temporal (v Pla «master»).</p>
<p>Pla subjectiu. Mostra allò mateix que veuen els ulls d'un personatge. A vegades el pla (és a dir, la camera) té el mateix moviment que l'interpret.</p>
<p>Pla de treball. Divisió del temps previst per al rodatge del film, especificant cada jornada._</p>
<p>Pla trucat. És aquell en el qual queda exclosa una part de l'escena, de cara a muntar tot seguit la resta de la mateixa escena; l'efecte dramàtic que es produeix es basa en el muntatge de dos plans._</p>
<p>Planificació. Desglossament del guió en plans. En francès es parla de «découpage».</p>
<p>Planta de decorat. Esquema annex al guió en el qual són assenyalades les característiques del futur decorat (v)._</p>
<p>Planta de rodatge. Esquema gràfic que indica els diversos emplaçaments i angulacions de la camera, els elements que intervindran durant la filmació._</p>
<p>Plantejament. Inici o arrencada de la història que hom vol narrar; ha de ser molt clar per tal de fer interessar l'espectador._</p>

Glossari Cultura audiovisual

<p>Plató. Zona de_ l'estudi cinematogràfic (v) dedicada al rodatge d'escenes prèviament ambientades d'acord amb el guió del film; s'anomena també «set» (v).</p>
<p>«Play-back». Forma de gravació que consisteix a oferir el so abans que la imatge, de tal manera que els intèrprets imiten durant el rodatge allò que després els espectadors escoltaran._</p>
<p>Portada. Sinònim de crèdits i de títols de crèdit (v)._</p>
<p>Positiu. Resultat del procés de positivació del negatiu (v). Si es tracta de la imatge, tindrem el <i>positiu d'imatge</i>; si es tracta del so, el <i>positiu de so</i> (v) «Master»).</p>
<p>Positivadora. També anomenada <i>copiadora</i>, serveix per al tiratge de còpies positives d'una pel·lícula a partir dels negatius d'imatge o de so; s'obtenen o bé per contacte o bé mitjançant un sistema òptic.</p>
<p>Postsincronització. Tècnica de posar les veus correctes que substituiran les dels intèrprets, que durant la filmació parlaven una llengua diferent de la del film, o bé de posar-hi el so, quan el rodatge s'efectua sense. (v So de referència).</p>
<p>Practicable. Plataforma per a enfilar-se damunt la camera, quan no cal usar una grua; s'utilitza en interiors.</p>
<p>Pre-estrena. (v) Visionar.</p>
<p>Presa. Fet material de filmar unes vistes o de gravar uns sons; en anglès s'anomena «take» (v). També té el nom de presa el metratge del film compres entre l'arrencada i l'aturament de la camera. Es tracta, doncs, d'un concepte físic, mentre que el pla és un concepte narratiu; així, d'un sol i mateix pla se'n poden fer diverses preses.</p>
<p>Press-book». Fulletó o guia publicitària que conté les dades de llançament d'un film (sinopsi argumental, fitxes artística i tècnica, frases definidores, etc.).</p>
<p>Prime time. Terme anglès que s'utilitza en programació per parlar del conjunt d'emissions de la graella que cobreix l'emissió principal de la nit i que correspon a l'hora de màxima audiència de televisió. A Espanya el “prime time” comença a partir de les 20.30; al nostre país s'entén com a segon horari de “prime time” les emissions de sobretaula entre les 15:00 i les 16:00.</p>
<p>Primer pla. Mostra el rostre sencer o una part de la figura humana, o bé un objecte globalment; en anglès s'anomena <i>close-up</i>.</p>
<p>Primeríssim pla. Mostra una part del rostre de la figura humana, o n'apropa una zona, o bé només una porció d'un objecte. S'anomena també <i>gran primer pla</i> o <i>pla de detall</i>.</p>
<p>Productor/a. Persona o empresa (productora) que té cura de la part industrial i financera d'un film (v Director de producció).</p>
<p>Profunditat de camp. Espai entre el primer terme i el darrer que s'enfoquen en un mateix enquadrament. Els objectius gran angular (v) tenen una gran profunditat de camp. Els objectius de distància focal llarga (teleobjectius) (v) tenen poca profunditat de camp, per això surten uns fons desenfocats que augmenten sovint el valor artístic de l'enquadrament (v).</p>
<p>Projector. Gran làmpada incandescent que proporciona llum sobre un escenari. Aparell que projecta les imatges d'un film sobre una pantalla (v) Làmpada.</p>
<p>Projector de Fresnel. Projector clàssic d'il·luminació dels platós, dotat d'una lent de cercles concèntrics davant de la làmpada, per tal de concentrar el raig lluminós.</p>
<p>Protagonista. Intèrpret major de la història i a l'entorn del qual gira tot el film.</p>
<p>Quadre de la imatge. És el de la camera filmadora i, per tant, el de la pantalla de projecció; sinònim de fotograma (v).</p>
<p>«Raccord». Enllaçament o continuïtat (v) d'un pla a un altre sense que es produeixi cap salt. Hi ha <i>raccords</i> per moviment, color, llum, contingut, so, etcetera, - i fins i tot per combinació d'alguns d'aquests aspectes.</p>
<p>Ralentiment._ v Camera lenta.</p>
<p>Rating. Terme anglès que significa audiència. Representa el nombre de persones que visionen un programa específic o que consumeix televisió durant un cert període de temps. Es dona en quantitats numèriques tipus milions d'espectadors.</p>
<p>Realitzador. Sinònim de director (v).</p>
<p>Reducció. (v) Ampliació. Reflector. Làmpada.</p>

Glossari Cultura audiovisual

<p>Regidor. Persona que treballa a les ordres de l'<i>atrezzista</i> (v <i>atrezzo</i>) i que té cura de proporcionar tots els objectes necessaris per al rodatge; fa les funcions de segon ajudant de direcció durant la filmació.</p>
<p>Relleu. Efecte obtingut amb la incorporació de la profunditat, o sia la tercera dimensió (3-D), a les dues habituals que ja presenta el cinema (amplada i longitud) (v <i>Cinerama</i>).</p>
<p>«Remake». Nova versió d'un film antic, realitzat ara amb nous mitjans tècnics, amb uns altres intèrprets, revisant i adequant els ambients, les localitzacions, els diàlegs, els vestuaris, etcètera._</p>
<p>Repartiment. Distribució dels papers del film entre els intèrprets; en anglès s'anomena <i>cast</i>._</p>
<p>Repassar. Revisió de l'estat material de la copia d'un film: veure si conté defectes en la_ perforació (v), ratlles en els fotogrames, empalmaments incorrectes en la pel·lícula, etcètera._</p>
<p>Repicar. Transcriure la banda magnètica obtinguda de les mescles (v <i>Mescla</i>) a una banda òptica, la qual és positivada durant el_ tiratge (v) de la_ copia estandard de la pel·lícula (v). _</p>
<p>Reportatge. Film normalment documental o_ notícia- ri (v) que presenta aspectes de la realitat quotidiana rodats en els mateixos llocs on s'han esdevingut els fets o l'anecdota._</p>
<p>Reserva. Tècnica per a realitzar el trucatge de la_ doble exposició (v); consisteix a tancar una zona de l'objectiu durant la filmació i, a la segona filmació i sobre el mateix fragment de pel·lícula, canviar la zona tapada de l'objectiu amb una <i>contrareserva</i>. L'efecte es pot obtenir també en el laboratori._</p>
<p>Revelar. Procés de tractament químic de la pel·lícula negativa per tal que sobresurtin imatges impressionades._</p>
<p>Reversible. Material sensible a l'acció de la llum que proporciona directament reproduccions positives d'un objecte o d'una figura humana._</p>
<p>Rítme. Impressió dinàmica donada per la durada dels plans, les intensitats dramàtiques i, en darrer terme, per efecte del muntatge._</p>
<p>Rodatge. Acció de filmar, d'impressionar unes imatges en una pel·lícula verge._</p>
<p>Rotlle. Cadascuna de les bobines que conté enrotllada la pel·lícula d'un film (v <i>Bobina</i> i_ <i>Xassís</i>).</p>
<p>«Rushes». Diferents preses sense muntar per tal que es puguin veure les filmacions realitzades al llarg de la jornada (v_ <i>Copió</i>).</p>
<p>«Safety film». (v) <i>Cel·luloide</i>.</p>
<p>Sala de muntatge. Estança on es realitza el_ muntatge d'un film (v).</p>
<p>Salt d'eix. Efecte òptic que es produeix quan es creuen els eixos de l'acció i, per tant, es dona una perspectiva falsa en la continuïtat dels plans correlatius (v) <i>Eix</i> de l'acció.</p>
<p>«Script». Persona encarregada de dur constantment el control del guió enllestit per al rodatge que s'està efectuant. Té cura dels plans rodats, de les preses que es donen per bones, dels «<i>raccords</i> (v), de la continuïtat entre escenes pel que fa a l'ambientació, vestuari, maquillatge, sons, moviments de tot tipus, etcètera. En aquesta tasca plural és ajudada per la/el <i>foto-fixa</i> (v). S'anomena també <i>secretari/a de rodatge</i>._</p>
<p>Secretari/a de rodatge. (v) «<i>Script</i>».</p>
<p>Secundari. Intèrpret menor de la història i que només hi participa esporàdicament en algunes seqüències._</p>
<p>Segon operador. (v) <i>Operador segon</i>.</p>
<p>Sensibilitat. S'entén per sensibilitat d'una pel·lícula la qualitat tècnica que la capacita per a impressionar imatges amb una major o menor quantitat de llum. A major sensibilitat, la pel·lícula necessita menys quantitat de llum. La sensibilitat es mesura en graus DIN o ASA._</p>
<p>Seqüència. Seguit d'escenes que formen part d'una mateixa unitat narrativa (v_ <i>Escena</i> i <i>Pla-sequència</i>).</p>
<p>Serial. Film d'episodis en el qual hi ha un o més personatges protagonistes fixos; la història es desenvolupa o bé fragmentada o bé amb variacions aventuresques en cada nou episodi.</p>
<p>«Set». Espai obert, espaiós, tancat i aïllat d'un estudi (v) on es munta un decorat (v) <i>Plató</i>.</p>
<p>Share. Terme anglès que es tradueix per <i>Quota</i>. Es defineix com el percentatge de l'audiència que cada emissora o programa aconsegueix pel que fa a les altres emissores o cadenes. Es dona en punts per cent.</p>
<p>Sincronitzar. Operació que consisteix a fer concordar exactament la banda sonora amb la banda d'imatges; es realitza amb una <i>sincronitzadora</i> i normalment a la_ <i>moviola</i> (v). _</p>
<p>Sinopsi. Terme conegut també per_ <i>escaleta</i> (v). Resum o esquema per escrit del tema o de l'argument del film, en que s'inclouen les característiques majors dels protagonistes. És un treball que precedeix la</p>

Glossari Cultura audiovisual

confecció del guió complet i és més extens que la simple idea argumental (v_ Idea).
Sirio. Projector d'il·luminació de gran potencia que utilitza làmpades halògenes; els sirios no pesen i no gasten tant com els arcs (v) i es manegen més fàcilment.
« Sketch ». Cada una de les parts d'un film que, seguint un mateix fil o idea argumental, té una unitat narrativa pròpia; és sinònim d' <i>episodi</i> .
« Slapstick ». Film que es basa exclusivament en l'explotació sistemàtica del «gag» (v). So directe. Tipus de so obtingut quan s'enregistra conjuntament amb les imatges que capta la camera (v_ Camera síncrona).
So magnètic. _ v_ Magnètic.
So òptic. _ v_ Òptic.
So de referència. Es tracta d'un so testimonial, enregistrat durant el rodatge en exteriors, mitjançant un senzill magnetòfon; és útil per a la postsincronització (v).
Sobreimpressió. Efecte que es produeix quan s'impressiona dues vegades el mateix fragment de pel·lícula, filmant cada vegada imatges diferents que adquireixen significat amb la superposició (v) Doble exposició). Comunament es realitza en el laboratori i és emprat per a la impressió dels títols de crèdit o Crèdits del film amb imatges de fons.
« Soft-light ». Aparell d'il·luminació de llum suau i raig ampli que utilitza el principi de reflexió de la llum sobre una pantalla blanca.
Sonidista. Operador que maneja els aparells de presa i gravació de so durant els rodatges amb_ so directe (v)._
Sonorització. Operació d'enregistrar els sorolls, les veus i la música, incloent-hi les que provenen del doblatge i de la post sonorització._
Sorolls de fons. Són les remors que es senten de forma esporàdica o continuada durant la projecció, a causa de la reproducció del so. Provenen d'un enregistrament defectuós, del desgast de les emulsions, de les freqüències emprades, d'un tiratge imperfecte de les còpies, etcètera._
« Sound-track ». Banda de músiques i efectes sonors originals que s'usa a l'hora de doblar un film. Es coneix també com a <i>banda de so internacional</i> ._
« Spot ». Projector de llum d'intensitat no gaire elevada que s'usa puntualment durant el rodatge (v_ Llum d'ambient). També es coneix amb aquesta denominació el « <i>filmet</i> », o sia, la pel·lícula de duració breu i de caire estrictament publicitari._
« Star-system ». Sistema de producció de films basat en la personalitat, categoria artística i interpretativa dels actors i, per tant, en el llançament publicitari que deriva dels noms que encapçalen el film._
« Steadicam ». Aparell mitjançant el qual queda fixada la camera damunt l'espall de l'operador en cap (o operador segon), de tal manera que pugui realitzar <i>tràvelings</i> de desplaçament, salts d'eixos, etcètera, sense que perdi l'horitzontalitat i l'estabilitat. L' <i>steadicam</i> substitueix avantatjosament el <i>tràveling</i> de vies, permet una total mobilitat de la camera i recorreguts de trajectòria sinuosa._
« Storyboard ». Dibuix, pla per pla, de la planificació o composició que després es seguirà fil per randa amb l'objectiu de la camera._
Substandard. Nom de la pel·lícula d'amplada inferior a l'estàndard (v), o sia, de passos o formats de 8, S-8, 9,50 i 16 mm._
Subtítol. Text que figura al peu de la imatge i que proporciona la traducció dels diàlegs de la versió original, o bé que ofereix unes dades topogràfiques, històriques, nominals o temporals que convé aportar.
Superproducció. Film de llarga durada que ha tingut uns mitjans econòmics i un volum de producció molt superior al normal.
Supervisió. Control que en algunes produccions fa un expert en el tema o un realitzador experimentat. Suport. Matèria cel·lulòsica (triacetat de cel·lulosa) que constitueix la base física de la pel·lícula (v «Safety film»). « Suspense ». Gènere cinematogràfic que ha adquirit categoria de tal gràcies a l'estil narratiu i dramàtic imposat per Alfred Hitchcock, i que consisteix a diferir o a retardar el desenllaç (v) d'una acció per tal de crear una tensió en l'espectador.
« Take ». Cadascun dels fragments del copií (v) que s'utilitza en el doblatge. Amb una cua (v) s'empalma el fragment i així es constitueix una «cinta sense fi», que és la que es projecta als dobladors fins que realitzen la feina en aquell fragment i així successivament amb la resta del copií. Amb aquest mot també es coneix la presa (v). Aquest sistema avui és en vies d'extinció; per al doblatge es copia la pel·lícula en video i es

Glossari Cultura audiovisual

sonoritzen els fragments, quan es veuen en un monitor. Aquest sistema és incomparablement més ràpid que el dels <i>takes</i> , perquè ja no cal tallar la pel·lícula (copió) i posteriorment refer-la tot sincronitzant cada <i>take</i> amb el so corresponent.
Tall. Pas o unió d'un pla amb un altre, mitjançant l'enllaç o empalmament directe (sec) sense que hi hagi cap altre pla intermig.
Talonatge. Operació de fer la igualtat fotogràfica del film, ates que no totes les preses tenen la mateixa densitat i cromatisme; es realitza en el laboratori sobre el negatiu muntat.
Tancar en negre. (v) Fosa en negre.
Taula de mescles. (v) Mescla.
Taula de muntatge. Aparell que s'utilitza per a realitzar les operacions de muntatge (v) de la pel·lícula i que és conegut també amb el nom de moviola (v).
Telecinema. Aparell que permet d'emetre per televisió les pel·lícules cinematogràfiques.
Telefilm. Film produït i realitzat explícitament per a la televisió.
Teleobjectiu. Objectiu que permet d'apropar les imatges llunyanes. És de distància focal (v) llarga i, per tant, ofereix un camp visual reduït i engrandeix els objectes.
Teló de forum. <i>Forillo</i> en castellà, és un fons fotogràfic o pintat situat en els decorats, darrera les portes i les finestres, que simula una vista de l'exterior.
Temperatura de color. Terme tècnic que indica les tonalitats del color d'una font lluminosa. Els tons blancs o blavosos corresponen a temperatures de color més altes que els tons vermellosos; es mesura en graus Kelvin._
Tiratge. Operació de passar una pel·lícula del negatiu al_ positiu (v) (v «Master»)._
Títols de crèdit. (v) Crèdits.
Todd-Ao. Sistema d'enregistrament amb pel·lícula de 70 mm d'amplada i projecció sobre una pantalla corbada de grans dimensions. És un sistema que perfecciona clarament el Cinemascope (v)._
Torreta. Plataforma giratòria col·locada a la part frontal d'una camera, que duu tres o més objectius de distàncies focals diferents i que s'ajusten alternativament a la finestra d'obertura._
Tractament. Fase que segueix a la sinopsi i precedeix la continuïtat i el guió pròpiament dit.
« Trailer ». Conjunt de plans seleccionats d'un film, per fer-ne el llançament publicitari; el terme equival a <i>avang</i> ._
Transfoc. Canvi del punt d'interès de l'enquadrament canviant el punt enfocat.
Transfocador. Objectiu de distància focal variable (v) «Zoom».
Transparència. Trucatge que consisteix a rodar una escena amb un fons que es projecta en el mateix moment de la filmació i que ha estat prèviament filmat. S'utilitza per a simular exteriors quan es roda en els estudis._
Travelling. Moviment mecànic de translació de la camera en l'espai quan aquesta es desplaça damunt d'un mobil (<i>dolly</i> , grua) o bé sobre l'espatlla de l'operador_ (camera a ma). Si la camera passa d'un pla allunyat a un altre de més pròxim, tenim un <i>travelling</i> de profunditat en avançament o aproximatiu; si passa d'un pla pròxim a un d'allunyat, aleshores tenim un <i>travelling</i> de profunditat en retrocés o d'allunyament. Si la càmera acompanya en paral·lel una figura humana que es mou, tenim <i>travelling</i> lateral o paral·lel; si acompanya una figura humana que es desplaça cap amunt o cap avall, aleshores tenim un <i>travelling</i> vertical o en ascensor. En cas que la camera acompanyi la figura humana en diagonal, el <i>travelling</i> és obliqui; si la camera gira a l'entorn de la figura humana, aleshores el <i>travelling</i> és circular (v_ «Zoom»).
Tres dimensions (3-D). (v) Rellu.
Tres peus. Aparell damunt del qual queda fixada la camera; s'anomena també <i>trípode</i> ._
Trípode. (v) Tres peus.
Truca. Aparell per a crear_ dibuixos animats (v): permet de filmar fotograma a fotograma, de realitzar diversos trucatges i també d'ampliar o d'inflar un film (v) Ampliació i Impressora òptica).
Trucatge. Procediment tècnic per a crear efectes visuals i sons irrealis, artificials, il·lusoris, mitjançant recursos del tipus maquetes, sobreimpressions, insercions, transparències, reserves, cameres lenta i ràpida, etcètera.

Glossari Cultura audiovisual

Vestuari. Conjunt de vestits que poden fer servir els intèrprets d'un film.
Veu en off. Veu que es troba fora del camp de la imatge, però que la complementa i l'enriqueix; normalment s'hi afegeix durant la gravació sonora.
Viratge. Procediment químic que canvia el color del positiu (v).
Visionar. Visió del film durant el muntatge i també durant la projecció prèvia abans de l'estrena oficial (v) pre estrena.
Visor. Dispositiu adherit a la camera i que permet de realitzar l'enquadrament (v).
Vista de cuc. Contrapicat (v) d'angulació extrema. La camera és situada en el punt més baix o a ran de terra en relació a l'objecte o a la figura humana que es vol filmar.
Vista d'ocell. Picat (v) d'angulació extrema. La camera esta situada en el punt més enlairat o vertical en relació a l'objecte o a la figura humana que es vol filmar.
Xassís. Caixa metàl·lica capaç d'allotjar els dos rotlles que contenen la pel·lícula: un per la verge i l'altra per la filmada. El xassís es munta sobre l'estructura de la camera per tal de proporcionar-li la pel·lícula.
«Zoom». S'anomena també <i>travelling</i> òptic. Es tracta d'un objectiu d'una distancia focal variable que permet d'apropar o d'allunyar els objectes i les figures humanes que romanen fixes, sense que la camera es mogui de lloc; és un <i>travelling</i> òptic, i el seu nom correcte és el de transfocador (v).